

Подела књижевности

Књижевност се по постанку дели на усмену(народну) и уметничку књижевност.

Подела уметничке књижевности на књижевне родове и врсте

Лирика – Основна књижевна врста лирске књижевности је *лирска песма* – Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 414

Лирска поезија се дели на одређене врсте према садржини али и према формалном облику.

Најважније врсте лирске песме су:

-*љубавна песма*- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр.414

-*дескриптивна (описна) песма*: Читанка за други разред, Књижевни појмовник, 414

-*родољубива песма*: Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 414

-*социјална песма*: Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 422

-*сатирична песма*: Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр.421, сатира

-*рефлексивна (мисаона) песма*: Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 420

-*елегија*: Тужна песма у којој песник жали за нечим што је изгубио и не може да поврати

-*сонет*: Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 422

Врсте строфе, стиха и риме:

Строфа: дистих(два стиха), терцет(три стиха), катрен(четири стиха), квинта(пет стихова), секстина(шест стихова), септима(седан стихова), октава(осам стихова), наона(девет стихова) и децима(десет стихова)

Стих: Врсту стиха одређујемо према броју слогова и распореду акцената, на пример стих од девет слогова зове се стих од осам слогова зове се осмерац, од девет деветерац, затим имамо десетерац, једанаестерац, дванаестерац, Уколико се цезура налази на средини стиха за тај стих кажемо да је симетричан. Цезура је пауза која се прави у изговору и налази се унутар стиха. || - знак за цезуру
“Уранила || Косовка девојка”

Рима: Парна (аабб), укрштена(абаб), обгрљена(абба), леонинска (рима унутар једног стиха)

Епско-лирске књижевне врсте су поема, балада и романса.

Поема – Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр.417

Епика- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 411

Епска дела могу бити написана у стиху и у прози. Књижевне врсте епске књижевности су: епска песма, еп, роман, приповетка, новела.

Роман- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр.420

Приповетка- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 419

Приповедање- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр.419

Облици изражавања: приповедање (нарација), описивање (дескрипција), дијалог, монолог, унутрашњи монолог.

Портрет - Читанка за други разред, Књижевни појмовник, 418

Приповедање може бити у првом и у трећем лицу, у првом је када приповедач говори сам о себи а у трећем је када приповедач говори о неком другом.

Објективни приповедач- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 417

Субјективни приповедач - Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр.423

Свезнајући приповедач - Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 421

Сказ - Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр.422

Драма - Основне драмске врсте су комедија и трагедија.

Врсте комедије:

Комедија нарави- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 413

Комедија ситуације- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 413

Комедија карактера- Читанка за други разред, Књижевни појмовник, стр. 413

Стилске фигуре:

Поређење – Састоји се од три члана: предмета који се пореди, предмета са којим се пореди и њихове заједничке особине.

“Ко свилене нити што их паук сатка,
По дрвећу виси месечине вео.”

Метафора – Именује се само предмет са којим се нешто пореди и њиховом заједничком особином се упућује на предмет који се пореди.

“Усне су јој ружом уждене,
-мед којима каткад сијева-
снјежна гривна ситна бисера.”

Персонификација – Када се мртвим стварима, биљкама, животињама, појавама, дају особине човека.

“Ливада крај реке сања”

Епитет – реч која стоји уз именицу и открива неку њену особину карактеристичну за дату ситуацију.

Сиво, сумурно небо...

Хипербола – Преувеличавање особина предмета или интензитета радње у циљу јачег емотивног доживљаја.

Кад је виђу ђе се смије млада,
Свијет ми се око главе врти.

Градиција – поступно ређање осећања и слика по јачини, тако да прва слика буде најслабија, а последња најјача.

Апострофа – Обраћање лирског субјекта живим бићима или појавама или стварима, присутним или одсутним особамал.

Наша мила Боко, невјесто Јадрана,
прекривена небом ко од плаве свиле

Реторско питање – када се једна мисао каже у форми питања на које се не очекује одговор.

Јесте ли ми род сирочићи мали,
Или су и вас јади отровали?

Лирски паралелизми:

Анафора – Понављање на почетку стиха.

Гробље ј` земља ком се ходи,
гробље ј` вода ком се броди,
гробље – врти и градине
гробље – брда и долине

Епифора – Понављање на крају стиха

Симплоха – понављање и на почетку и на крају стиха.